

ახალი უმაღლესი სასწავლებელი -
ნიუუნის საგანმანათლებლო
პროგრამების სწავლის შედეგების
შეფასების მექანიზმი

ახალი უმაღლესი სასწავლებელი

ნიუნი

NEW HIGHER EDUCATION INSTITUTE

NEWUNI

2020 წელი

ბოლო ცვლილება: 20-ა, 13.09.2021 წ.

შესავალი

წინამდებარე დოკუმენტის მიზანია შპს „ახალი უმაღლესი სასწავლებელი - ნიუნი“, შემდეგში - სასწავლებლის, საგანმანათლებლო პროგრამის სწავლის შედეგების შეფასების მეთოდოლოგიისა და მექანიზმის, შეფასებისთვის აუცილებელი ნაბიჯებისა და პროცედურების განსაზღვრა. ის წარმოადგენს სახელმძღვანელო დოკუმენტს საგანმანათლებლო პროგრამის განმახორციელებელი პერსონალისთვის.

საგანმანათლებლო პროგრამის სწავლის შედეგების შეფასების მიზანია სტუდენტის მიერ პროგრამის დაგეგმილ სწავლის შედეგებზე გასვლისა და სწავლის შედეგების მიღწევის დონის შეფასება, შეფასების ანალიზის შედეგების საგანმანათლებლო პროგრამის უწყვეტი განვითარებისთვის გამოყენება.

საგანმანათლებლო პროგრამების სწავლის შედეგების რეგულარული შეფასება და წინამდებარე მეთოდოლოგიის დაცვა სავალდებულოა საგანმანათლებლო პროგრამის შემუშავებასა და განვითარებაში ჩართული ნებისმიერი პირისთვის.

წინამდებარე დოკუმენტი შემუშავებულია სსიპ - განათლების ხარისხის განვითარების ეროვნული ცენტრის აკრედიტაციის სახელმძღვანელოზე, საერთაშორისო და ადგილობრივ პრაქტიკაზე დაყრდნობით.

1. საგანმანათლებლო პროგრამის სწავლის შედეგების შეფასების ციკლი

საგანმანათლებლო პროგრამის სწავლის შედეგების შეფასება უწყვეტი ციკლური პროცესია, რომელიც მოიცავს დაგეგმვის, შეფასების, ანალიზისა და განახლების ფაზებს და გამოიყენება სწავლა-სწავლების პროცესის ხარისხის გაუმჯობესებისა და საგანმანათლებლო პროგრამების განვითარებისათვის.

დაგეგმვის ფაზა მოიცავს კურიკულუმის ანალიზისა და სწავლის შედეგების შეფასების გეგმის, ასევე სამიზნე ნიშნულების განსაზღვრის პროცესებს.

შეფასების ფაზის დროს ხდება სტუდენტთა მიერ საგანმანათლებლო პროგრამის სწავლის შედეგების მიღწევის დონის შეფასება; **ანალიზის ფაზის** დროს კი შეფასებების შესახებ მოპოვებული ინფორმაციისა და მონაცემების ანალიზი და ინტერპრეტაცია, რის შედეგადაც შესაძლებელია განხორციელდეს ცვლილებები - **განახლების ფაზა**. შემდეგ უწყვეტი ციკლური პროცესი ხელახლა იწყება.

2. კურიკულუმის ანალიზი - სწავლის შედეგების (კურიკულუმის) რუკის აგება

პროგრამის სწავლის შედეგების შეფასების გეგმის შემუშავების პირველი ეტაპია პროგრამის სწავლის შედეგების, ე.წ. კურიკულუმის რუკის აგება. სასწავლებელში შემუშავებულ/განხორციელებულ თითოეულ საგანმანათლებლო პროგრამას თან უნდა ერთვოდეს სწავლის შედეგების რუკა.

კურიკულუმის რუკა არის ის ინსტრუმენტი, რომლის მეშვეობითაც პროგრამის განმახორციელებელი პერსონალი რწმუნდება, რომ სტუდენტს საგანმანათლებლო პროგრამის ფარგლებში აქვს საშუალება, მიაღწიოს სწავლის დაგეგმილ შედეგებს.

პროგრამის ანალიზისთვის გამოიყენება ბადე, რომელიც მოიცავს საგანმანათლებლო პროგრამის სწავლის შედეგებისა და საგანმანათლებლო პროგრამის სავალდებულო სასწავლო კურსების ჩამონათვალს. რუკაზე აღინიშნება, თუ რომელი სასწავლო კურსის ფარგლებში მიიღწევა პროგრამის კონკრეტული სწავლის შედეგი.

კურიკულუმის რუკაზე (დანართი 1) აღინიშნება, თუ რომელი სავალდებულო სასწავლო კურსების მეშვეობით აღწევს სტუდენტი პროგრამის სწავლის ამა თუ იმ შედეგს. კურიკულუმის რუკა ასახავს ლოგიკურ ბმას საგანმანათლებლო პროგრამის შემადგენელ კომპონენტებსა და პროგრამის სწავლის შედეგებს შორის. კურიკულუმის რუკაზე უნდა აღინიშნოს, თუ რა დონეზე - გაცნობა, გადრმავება, განმტკიცება (Introduced, Practiced, Mastered – I; P; M) - მიიღწევა პროგრამის სწავლის შედეგი კონკრეტული კურსის ფარგლებში. იხ. ნიმუში:

სასწავლო კურსი	პროგრამის სწავლის შედეგები			
	1	2	3	4
1	I		I	
2		I		I
3	P		P	P
4	M	P		M
5		M	M	

აუცილებელია, რომ **თითოეული სავალდებულო სასწავლო კურსი სწავლის ერთ შედეგზე მაინც გადიოდეს. ასევე თითოეული სწავლის შედეგი უნდა ვითარდებოდეს სამივე დონეზე.** სტუდენტი აღწევს პროგრამის სწავლის შედეგს, როდესაც სწავლის შედეგი ვითარდება მესამე, განმტკიცების დონეზე.

კურიკულუმის რუკის შედგენის შედეგად განისაზღვრება, თუ კონკრეტულად რომელი სასწავლო კურსის ფარგლებში აღწევს სტუდენტი პროგრამის სწავლის თითოეულ შედეგს. შესაბამისად, წინასწარ ცნობილია, თუ როდის მიიღწევა საგანმანათლებლო პროგრამის სწავლის თითოეული შედეგი და შესაძლებელია შეფასების მეთოდის განსაზღვრა.

3. საგანმანათლებლო პროგრამის სწავლის შედეგების შეფასების პირდაპირი და არაპირდაპირი მეთოდები

კურიკულუმის რუკაზე მუშაობის დასრულების შემდეგ უნდა შემუშავდეს პროგრამის სწავლის შედეგების შეფასების გეგმა, რომელიც ასახავს, თუ როდის, რომელი სასწავლო კურსის ფარგლებში და ვის მიერ მოხდება პროგრამის სწავლის შედეგების შეფასება.

საგანმანათლებლო პროგრამის თითოეული სწავლის შედეგის შეფასებისთვის სავალდებულოა, გამოიყენებოდეს შეფასების პირდაპირი და არაპირდაპირი მეთოდები (სულ მცირე ერთი პირდაპირი და ერთი არაპირდაპირი მეთოდი).

შეფასების **პირდაპირი მეთოდი** აფასებს სტუდენტის ცოდნას მის მიერ შესრულებული დავალების საფუძველზე. მაგალითად: **გამოცდა, ტესტი, ესსე, პრეზენტაცია და სხვ.**

შეფასების პირდაპირი მეთოდი ირჩევა იმ სასწავლო კურსის შეფასების მეთოდებიდან, რომელი სასწავლო კურსიც განსაზღვრულია კურიკულუმის რუკაში მოცემული სწავლის შედეგის განმტკიცების (M) დონისთვის. პროგრამის სწავლის შედეგები ფასდება იმ სასწავლო კურსის ფარგლებში და იმ სასწავლო კურსის ერთი კონკრეტული შეფასების მეთოდით, რომლითაც სტუდენტი გადის პროგრამის სწავლის შედეგზე. მნიშვნელოვანია, რომ შეირჩეს ერთი კონკრეტული შეფასების მეთოდი და არ გამოიყენებოდეს სასწავლო კურსის შეფასება.

მნიშვნელოვანია, რომ სასწავლო კურსით განსაზღვრული შეფასების მეთოდი შეესაბამებოდეს პროგრამის სწავლის შედეგის შინაარსს. მაგალითისთვის, თუკი პროგრამის სწავლის შედეგი ითვალისწინებს ზეპირი კომუნიკაციის უნარს, ამ შემთხვევაში სასწავლო კურსის შეფასების მეთოდებიდან უნდა აირჩიოს ის, რომელიც ადეკვატურია კომუნიკაციის უნარის შეფასებისთვის.

შეფასების არაპირდაპირი მეთოდი წარმოადგენს დაინტერესებული მხარეების (სტუდენტი, კურსდამთავრებული, აკადემიური პერსონალი, დამსაქმებელი) მიერ სწავლის შედეგის მიღწევასთან დაკავშირებულ აღქმასა და მოსაზრებას.

შეფასების არაპირდაპირი მეთოდი შესაძლოა იყოს დამსაქმებელთა გამოკითხვა, რომლის ფარგლებშიც დამსაქმებელი აფასებს სტუდენტის/კურსდამთავრებულის მიერ კონკრეტულ სწავლის შედეგთან დაკავშირებული უნარების ფლობას; სტუდენტის/კურსდამთავრებულის მიერ თვითშეფასება - რამდენად მიაღწია სტუდენტმა სწავლის შედეგს. ამასთან, ამ შემთხვევაში არ გამოიყენება ხარისხის უზრუნველყოფის მექანიზმებით განსაზღვრული სტანდარტული გამოკითხვის ფორმები და შეფასების ინსტრუმენტები შემუშავდება კონკრეტულად სწავლის შედეგის შეფასების მიზნისთვის.

შეფასების პირდაპირი მეთოდისგან განსხვავებით, არაპირდაპირი მეთოდი არის უფრო მეტად სუბიექტური.

საგანმანათლებლო პროგრამის სწავლის შედეგების შეფასების მექანიზმი აღიწერება პროგრამის სწავლის შედეგების გეგმაში, სადაც მოცემულია ინფორმაცია, თუ როდის, ვის მიერ, შეფასების რა მეთოდების გამოყენებით ფასდება პროგრამის სწავლის თითოეული შედეგის მიღწევა. პროგრამის სწავლის შედეგები ფასდება შეფასების პირდაპირი მეთოდებით ყოველწლიურად, კურიკულუმის რუკით განსაზღვრულ დროს.

საგანმანათლებლო პროგრამის სწავლის შედეგების შეფასების პირდაპირი მეთოდების გაწერა შესაძლებელია კურიკულუმის რუკაში, ან/და პროგრამის სწავლის შედეგების შეფასების გეგმაში (შეფასების გეგმის ჩარჩო - დანართი 2).

სასწავლო კურსი	პროგრამის სწავლის შედეგები			
	1	2	3	4
1	I		I	
2		I		I
3	P		P	P
4	M ტესტი	P		M პრეზენტაცია
5		M პრაქტიკის ანგარიში/საბაკალავრო ნაშრომის დაცვა	M ესე	

4. სამიზნე ნიშნულის განსაზღვრა

პროგრამის სწავლის თითოეული შედეგისთვის უნდა განისაზღვროს **სამიზნე ნიშნული** - მოლოდინი, თუ რა დონეზე მიაღწევს სტუდენტი პროგრამის ამა თუ იმ სწავლის შედეგს.

სამიზნე ნიშნული უნდა განისაზღვროს როგორც პროგრამის სწავლის შედეგის შეფასებისთვის - თუ რა შეფასება ითვლება სტუდენტის მიერ სწავლის შედეგის მიღწევად, ისე სტუდენტის მიერ სწავლის შედეგის მიღწევისათვის - სტუდენტთა რა ნაწილმა უნდა მიიღოს აღნიშნული შეფასება.

მაგალითისთვის, თუკი პირდაპირი შეფასების მეთოდის მაქსიმალური ქულაა 40, შესაძლოა განისაზღვროს, თუ რა შეფასება უნდა მიიღოს სტუდენტმა, რომ სწავლის შედეგი ჩაითვალოს მიღწეულად. ამასთან, უნდა განისაზღვროს, თუ ჯგუფის სტუდენტების მაქსიმალური რაოდენობის რამდენმა პროცენტმა შესაძლოა მიიღოს მინიმალური შეფასება, რამდენმა კი - უმაღლესი; შესაძლებელია გაუსის ნორმალური განაწილების პრინციპით ხელმძღვანელობა.

სწავლის შედეგის მიღწევის სამიზნე ნიშნულის განსაზღვრა წარმოადგენს პროგრამის ხელმძღვანელისა და პროგრამის განმახორციელებელი პერსონალის პრეროგატივას.

სამიზნე ნიშნულების განსაზღვრისას მხედველობაში უნდა მივიღოთ შეფასების ტენდენცია წარსულში/წარსულის გამოცდილება არსებობის შემთხვევაში.

5. პროგრამის სწავლის შედეგის მიღწევის შეფასება

პროგრამის სწავლის შედეგების შეფასების პროცესში მონაწილეობს როგორც პროგრამის განმახორციელებელი აკადემიური და მოწვეული პერსონალი, ისე ფაკულტეტის ადმინისტრაცია და ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახური. პროგრამის სწავლის შედეგების შეფასებაზე პასუხისმგებელია პროგრამის განვითარების მუდმივმოქმედი ჯგუფი.

შეფასების პროცესის პირველ ეტაპს წარმოადგენს მონაცემთა შეგროვება, კერძოდ, სტუდენტთა მიერ კურიკულუმის რუკით განსაზღვრული სასწავლო კურსის ფარგლებში მიღებული შეფასებების მოგროვება. შემდეგი ეტაპია მათი შედარება სამიზნე ნიშნულებთან და შედეგების ანალიზი. მნიშვნელოვანია შედეგების გამოყენება საგანმანათლებლო პროგრამის შემდგომი განვითარებისთვის.

მას შემდეგ, რაც შეგროვდება მონაცემები - პირდაპირი და არაპირდაპირი შეფასების შედეგები - განხორციელდება შედეგების ანალიზი და ინტერპრეტაცია მათი სამიზნე ნიშნულებთან შედარების შედეგად.

სამიზნე ნიშნულებიდან დიდი გადახრის შემთხვევაში შესაძლებელია საჭირო გახდეს პროგრამის ან მისი შემადგენელი კომპონენტების მოდიფიცირება. მაგ:სამიზნე ნიშნულის მიხედვით, სტუდენტთა 80 % - ს უნდა მიეღო უმაღლესი შეფასება (მაგალითისთვის, 15-20 ქულა 20 ქულიან შეფასების კომპონენტში), სწავლის შედეგების ანალიზი კი გვაჩვენებს, რომ მხოლოდ სტუდენტთა 40 %-მა მიიღო ეს შეფასება. სამიზნე ნიშნულებიდან 20%-იანი გადახრა მაჩვენებელია იმისა, რომ პროგრამის განვითარებისთვის გარკვეული ნაბიჯებია გადასადგმელი და ცვლილებებია დასაგეგმი.

სწავლის შედეგები ფასდება დინამიკაში, დაკვირვების საფუძველზე, რადგან ერთი წლის მონაცემის ანალიზი შესაძლოა არ იძლეოდეს საკმარის ინფორმაციას. ამასთან, უნდა გამოირიცხოს სხვადასხვა გარე ფაქტორი, როგორებიცაა ძლიერი ან სუსტი ნაკადი.

სწავლის შედეგების შეფასების ანალიზის დროს, როდესაც აღინიშნება მნიშვნელოვანი გადახრა სამიზნე ნიშნულებიდან, ასევე მნიშვნელოვანია შეფასების შედეგების ანალიზთან ერთად გამოვიყენოთ სტუდენტების ფოკუს-ჯგუფი, ჩადრმავებული ინტერვიუ, გავესაუბროთ სტუდენტებს, რათა მოვახდინოთ სიღრმისეული ანალიზი და აღმოვაჩინოთ შესაძლო პრობლემა/გასაუმჯობესებელი საკითხი.

სწავლის შედეგების შეფასებისა და მისი შედეგად შესაძლებელია გამოიკვეთოს, რომ პროგრამის სწავლის შედეგი არ არის სათანადოდ ფორმულირებული, ან კიდევ საერთოდ არ არის მნიშვნელოვანი. ამ შემთხვევაში, გამოსავალი შესაძლოა იყოს **სწავლის შედეგის სხვაგვარად ფორმულირება, შეცვლა ან საერთოდაც ამოღება პროგრამის სწავლის შედეგებიდან.**

შესაძლებელია, სტუდენტებს სწავლის შედეგის სათანადო დონეზე მისაღწევად კურიკულუმი არ სთავაზობს მოცემული კომპეტენციის განსავითარებელ სათანადო რაოდენობის სასწავლო კურსებს, ან კიდევ - სათანადო დონეზე. სწავლის შედეგის მიღწევის შეფერხება შესაძლოა გამოწვეული იყოს იმით, რომ სტუდენტებს სჭირდებათ მეტი პრაქტიკა; შესაძლებელია სასწავლო კურსის სწავლება-სწავლის მეთოდები, ან ლექტორის მიდგომები. ერთ-ერთი საყურადღებო საკითხია შეფასების მეთოდები - რამდენად შესაფერისი შეფასების მეთოდია არჩეული, რამდენად კარგად არის შედგენილი თავად შეფასების ინსტრუმენტი - **კარგი პრაქტიკაა თავად შეფასების ინსტრუმენტის ანალიზი -**

მაგალითისთვის, თავად ტესტის, საგამოცდო საკითხის შინაარსის ანალიზი - რამდენად კარგად არის შეკითხვა ფორმულირებული, რამდენად შეესაბამება პროგრამის სწავლის შედეგის შეფასებას და ა.შ.

განსახორციელებელი ცვლილებების შესახებ გადაწყვეტილებას იღებს პროგრამის განვითარების მუდმივმოქმედი ჯგუფი ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურთან თანამშრომლობით და გადაწყვეტილება შეიძლება ეხებოდეს:

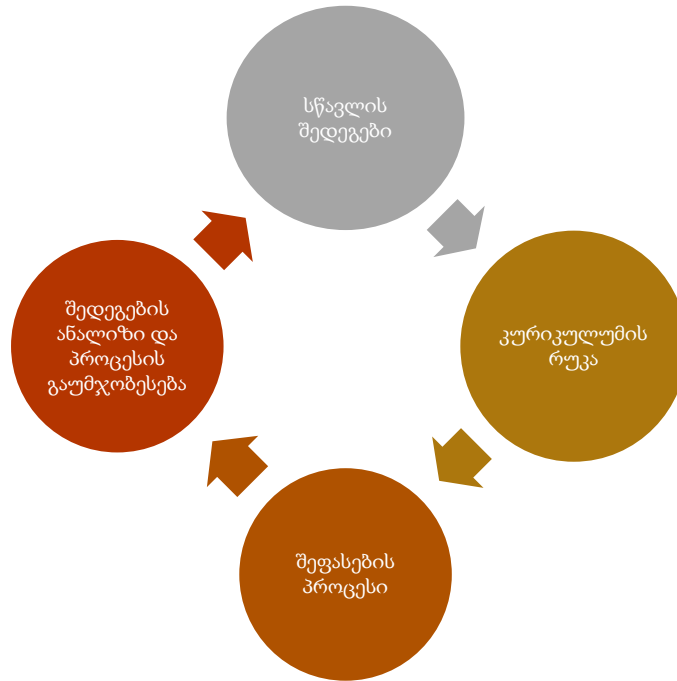
- სასწავლო კურს(ებ)ის შინაარსის ცვლილებას;
- პროგრამის შემადგენელი სასწავლო კურსების ბადის ცვლილებას (თანმიმდევრობის);
- ცვლილებას საგანმანათლებლო პროგრამის კურიკულუმში - შესაძლოა კურიკულუმს დაემატოს ან მოაკლდეს სასწავლო კურსი;
- საგანმანათლებლო პროგრამის სწავლის შედეგების შეფასების მეთოდების ან/და გეგმის ცვლილებას;
- სასწავლო კურსით განსაზღვრული სწავლა-სწავლების ან/და შეფასების მეთოდების/შეფასების ინსტრუმენტების ცვლილებას;
- სწავლის შედეგის ფორმულირებას ან/და სწავლის შედეგის მოდიფიცირებას;
- სამიზნე ნიშულის ცვლილებას.

ზოგიერთ შემთხვევაში შეიძლება ცვლილების საჭიროება მკაფიოდ იყოს გამოკვეთილი, ზოგჯერ კი მრავალმხრივი ანალიზია საჭირო.

საგანმანათლებლო პროგრამაში ცვლილებების განხორციელების შემდეგ აუცილებელია შეფასების გამეორება, რათა შეფასდეს ცვლილებების შედეგი.

საგანმანათლებლო პროგრამის სწავლის შედეგების შეფასება ხდება ყოველწლიურად, საგანმანათლებლო პროგრამისთვის შემუშავებული სწავლის შედეგების შეფასების გეგმით განსაზღვრულ დროში. შეფასება ხორციელდება სტუდენტთა მთელი ერთობლიობისთვის.

პროგრამის სწავლის შედეგების შეფასების შედეგები აისახება პროგრამის სწავლის შედეგების შეფასების ანალიზში, სასწავლო წლის დასულების შემდეგ.

P- Practiced - გადრმავება

M- Mastered - განმტკიცება

პროგრამის სწავლის შედეგები	სწავლის შედეგების აღწერილობა
1	
2	

დანართი 2

საგანმანათლებლო პროგრამის სწავლის შედეგების შეფასების გეგმა

სწავლის შედეგი	შეფასების მეთოდი	შეფასების დრო	სამიზნე ნიშნულები
ს.შ 1	პირდაპირი - მიუთითეთ პირდაპირი შეფასების მეთოდი და მისი მაქსიმალური შეფასება	მიუთითეთ პირდაპირი შეფასებისთვის განსაზღვრული სემესტრი და სასწავლო კურსი	მიუთითეთ სამიზნე ნიშნული პირდაპირი შეფასებისთვის
	არაპირდაპირი - მიუთითეთ არაპირდაპირი შეფასების მეთოდი	მიუთითეთ არაპირდაპირი შეფასებისთვის განსაზღვრული დრო	მიუთითეთ სამიზნე ნიშნული არაპირდაპირი შეფასებისთვის
ს.შ 2			
ს.შ 3			
ს.შ 4			
ს.შ 5			
ს.შ 6			
ს.შ 7			
ს.შ 8			

დაამატეთ გრაფები საჭიროებისამებრ